
НОВ БЪЛГАРСКИ УНИВЕРСИТЕТ

С Т А Н О В И Щ Е

от проф.д.ик.н. Нина Ангелова Дюлгерова

Варненски свободен университет „Черноризец Храбър”

на дисертационния труд на Пламен Георгиев ДОНЧЕВ

на тема „ПОЛИТИКАТА НА ЕНЕРГИЙНА СИГУРНОСТ
НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ В НАЧАЛОТО НА ХХІ ВЕК

(Отношенията ЕС – Русия в контекста на политиката
за диверсификация на енергийните източници)”

представен за придобиване на образователната и научна степен „доктор”

Област на висше образование: 9. Сигурност и отбрана, Професионално

направление: 9.1. Национална сигурност, Научна специалност:

Организация и управление извън сферата на материалното производство

1. Актуалност и значимост на разработвания научен проблем.

Енергийните отношения ЕС-Русия са едни от най-динамичните, но и най-важните в глобалното и регионалното реструктуриране на съвременния свят. През 21 век от съществено значение е не само развитието на високите технологии, но и ситуирането в международната стратификация, което все по-често се осъществява през филтъра на енергийните възможности на всеки един международноправен субект като източник или транзитен коридор в, най-вече газовата дихотомия Изток-Запад. Диверсификацията на енергийните източници очертава съвременните и бъдещите контури на политическите конфигурации и дипломатическите действия. Политиката на енергийна сигурност на един от водещите глобални играчи Европейския съюз безспорно е актуална и дисертабилна. Предвид динамиката в енергийните отношения ЕС – Русия всяко изследване по проблема има своето място в анализа на сложните и многопластови процеси. Освен това засилващата се несигурност на енергийни доставки за Европа от Близкия Изток повишават значението на задълбочаващата се двустранна обвързаност между държавите-членки на ЕС и Руската федерация. Засилващата се зависимост на европейското енергийно хранване от руските доставки предизвиква многобройни дискусии, правни казуси и търсене на политически решения. През следващите години осъществяването на диверсификационните енергийни проекти, обвързващи ЕС и Русия ще продължават да бъдат актуални и да концентрират дипломатическа енергия и финансови потоци.

2. Оценка на научните резултати и приносите на дисертационния труд.

Научните резултати на дисертационния труд са обвързани с приносния елемент на доказаните изводи. Основното при тях е, че са разкрити и доказани нови аспекти на сигурността, изследвани в контекста на енергийната дихотомия ЕС - Руска Федерация. Определението за „енергийна сигурност”, което докторантът формулира в изследването може да се приеме за сериозен принос. Включвайки в сферата на енергийната сигурност широкия спектър от елементи, характеризиращи взаимнообвързаните и влияещи си един върху друг фактори Пламен Дончев създава добра основа за анализ на сложния и динамичен енергиен свят. Освен това тази характеристика на термина „енергийна сигурност” позволява успешно да се анализират правните, институционалните и екологичните аспекти на енергийните отношения ЕС-Русия.

Без съмнение научните приноси на дисертационния труд са неоспорими. Това се отнася както до доказаното разминаване между националните енергийни политики и тези на ЕС, така и до отсъствието на единна политика от формално юридическо и процедурно естество.

Интерес предизвиква анализираната теза за създаването на единен енергиен пазар ЕС - Русия. Това е добра хипотеза, която докторантът разработва задълбочено и аналитично. Руската мотивация е добре формулирана и доказана. Политиците и администрацията в Брюксел, чиято позиция се основава на нихилизма, безсилието и демагогията едва ли може да бъдат сериозен фактор в реализацията на тази идея. ЕС е далече и от либерализацията на европейските енергийни пазари, независимо от многобройните резолюции, документи и приети закони.

. Пламен Дончев дава точна и прецизна характеристика на българската енергийна политика, която се характеризира с непостоянство, колебливост и непредсказуемост. Добре са обосновани основните акценти на политиката, която трябва да провежда България, за да не изпадне от гарантиращата сигурностенергийна транзитна система. От значение е и

запазването на собствеността и контрола върху енергийната и транспортната инфраструктура. Дисертационният труд дава добри основания за формулирането на една действена и ефективна политика, защитаваща държавния интерес и националната сигурност.

Пламен Дончев е автор и на две научни статии в английски и български езици. Всяка една от тях представя различни аспекти от изследваната в дисертацията тема. Няма разлика между начина, подхода и анализа, който се прави в дисертацията и в представените научни статии. Това ми дава основание да приема, че дисертационният труд е самостоятелен творчески продукт, реализиран от Пламен Дончев.

3. Критични бележки

Дисертационният труд е написан професионално, прецизно, с много добро познаване на изследваните проблеми. Темата е актуална и се нуждае от по-нататъшна разработка, което предопределя и моите препоръки за бъдеща работа по представения в дисертацията проблем. Добре би било в изследването на проблема единен енергиен пазар между ЕС и Русия да се проучат възможностите за преодоляване на доказания силен политически натиск от САЩ, работещи за възпрепятстване на осъществяването на този проект. Освен това политическото моделиране на енергийната дихотомия ЕС-Русия би спомогнало за повишаване на степента на прогнозируемост на двустранните процеси в енергийната област. Нещо повече изследването на политическите параметри на осъществяване на енергийните диверсификационни проекти ще бъде добра основа за преодоляване на противоречията в икономическата и технологичната област. Засилващата се политизация на диверсификационните проекти изисква изграждането на действащ политически модел, който да не е подвластен на конюнктурата.

4. Заключение.

Докторантът Пламен Дончев притежава необходимата

професионална квалификация, както и доказана компетентност и представеният от него дисертационен труд отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника за неговото приложение за придобиване на образователната и научната степен „доктор“.

На основание на ЗРАСРБ и Правилника за прилагането му, и предвид изложените по-горе аргументи предлагам на Уважаемите членове на научното жури да присъдят образователната и научната степен „доктор“ в област на висшето образование: 9. Сигурност и отбрана, Професионално направление: 9.1. Национална сигурност, Научна специалност: Организация и управление извън сферата на материалното производство на Пламен Георгиев Дончев.

09.01.2014 г.

София

РЕЦЕНЗЕНТ:

(проф.д.ик.н. Нина Дюлгерова)